

Predsedstvo CIOFS
Projekt trajne vzgoje
EVANGELIZACIJA
Maj 2011

Tema I: PRVINE IN VIDIKI EVANGELIZACIJE

Papež Pavel VI: EVANGELII NUNTIANDI (17-23)

Sinteza, komentar in vprašanja: Ewald Kreuzer FSR

V apostolski spodbudi »Evangelii nuntiandi« (1975) Pavel VI jasno razvija zamisel evangelizacije s pomočjo pomembnih prvin in vidikov, ki izvirajo iz izbranih dokumentov II. vatikanskega cerkvenega zbora: »Lumen gentium«, »Gaudium et spes« in »Ad gentes«. Vedno znova je potrebno proučevati te dokumente in jih primerjati z vsebino spodbude »Evangelii nuntiandi«.

17) Zamisel evangelizacije

V evangelizacijski dejavnosti Cerkve so gotovo že prisotne prvine in vidiki, ki jih moramo ohraniti. Nekateri od njih so tako pomembni, da jih smemo enostavno že prepoznati kot evangelizacijo. Potrebno je bilo definirati evangelizacijo kot oznanjanje Kristusa tistim, ki ga ne poznajo, kot pridiganje in poučevanje, kot krščevanje in podeljevanje drugih zakramentov. Z nobenim delnim ali posamičnim izrazom pa ne moremo zajeti vsega bogastva, sestavljenosti in dinamike evangelizacije, ne da bi s tem tvegali, da jo osiromašimo in ne nazadnje pohabimo. Nemogoče jo je razumeti, ne da bi poskusili zaobjeti vidike vseh njenih bistvenih prvin. Te prvine so bile jasno podčrtane na navedeni sinodi in poglobljene ter posodobljene. Prepričani smo, da so v temeljih v popolnem soglasju s smernicami II. vatikanskega koncila, predvsem s konstitucijama »Lumen gentium« in »Gaudium et spes« ter z odlokom »Ad gentes«.

18) Notranja prenova

Za Cerkev pomeni evangelizirati: prinašati veselo oznanilo vsem slojem človeštva in jih s svojim vplivom navznoter napolniti z novo človečnostjo: »Glej, vse delam novo!« (Raz 21,5; prim 2 Kor 5,17; Gal 6,15). Vendar ni nove človečnosti, če prej nimamo novih ljudi, novih po krstu (prim. Rim 6, 4) in po življenju iz evangelija (prim. Ef 4,24-25; Kol 3,9-10). Cilj evangelizacije je natanko ta notranja sprememba. Še pravilneje bi bilo reči, da Cerkev evangelizira, kadar z resnično božansko močjo evangelija, ki ga oznanja (prim. Rim 1,16; 1 Kor 1,18; 2,4), spreminja osebno in s tem kolektivno zavest ljudi, njihova dejanja, njihova življenja, njihove konkretne okoliščine...

19) Sprememba s pomočjo evangelija

Cerkvi ne gre samo za to, da bi oznanjala evangelij na vedno širših geografskih področjih in vedno številnejšim ljudstvom, bolj si želi z močjo evangelija doseči spremembo kriterijev pravičnosti, ukoreninjenih 'vrednot', stičnih interesnih točk, načina razmišljanja, virov navdiha in slogov življenja, ki so v nasprotju z božjo besedo in načrtom odrešenja.

20) Evangelizacija kultur

Potrebno je evangelizirati – ne samo navidezno, kot bi očistili površino stekla, ampak na resničen, živ način, globoko, prav do korenin – kulturo človeka, kulture ljudi v najširšem in najglobljem pomenu teh pojmov iz konstitucije »Gaudium et spes« in pri tem vedno izhajati iz človeške osebe upoštevajoč medosebne odnose in odnose z Bogom. Evangelij in posledično evangelizacija se ne moreta poistovetiti s kulturo, sta torej neodvisna od vseh kultur. Vendar je božje kraljestvo, ki ga evangelij oznanja, zaživelo med ljudmi, ki so bili

globoko vpeti v neko kulturo, zato tudi graditi tega kraljestva ne moremo brez uporabe prvin posamičnih človeških kultur. Načeloma neodvisna od kultur, evangelij in evangelizacija nista nujno nezdržljiva z njimi. Sposobna pa morata biti vključevati vse enako in se nobeni ne podrejata ali se ji udinjati. Prelom med evangelijem in kulturo je brez dvoma drama naše dobe, kot je bila tudi v drugih. Potrebno si je torej močno prizadevati, da bi kulturo, natančneje vse kulture oplemenitili z evangelizacijo. V stiku z veselimi oznanilom bodo postale bogatejše in kot novo rojene. Do tega stika pa lahko pride samo z oznanjevanjem.

20) Življenjsko pričevanje

Veselo oznanilo lahko širimo predvsem s pričevanjem. Kristjan ali skupina kristjanov, na primer, lahko skupnosti, v kateri živijo, izkazujejo svojo sposobnost razumevanja in sprejemanja, sobivanja in delitve usode z drugimi, solidarnosti pri naporih vseh za vse plemenito in dobro. Pri tem izžarevajo na zelo preprost in neposreden način svojo vero v tiste vrednote, ki so nad običajnimi, in svoje upanje v stvari, ki jih ne vidimo in o katerih si ne drznemo niti sanjati. S takšnim pričevanjem kristjani omogočijo, da se v srcih tistih, ki jih vidijo tako živeti, porajajo vprašanja: Zakaj so oni (kristjani) tukaj? Zakaj živijo na takšen način? Kaj ali kdo jih navdihuje? Zakaj so prav tu, pri nas? Takšno pričevanje je že, sicer tiho, vendar močno in učinkovito razglašanje veselega oznanila. Zgodilo se je prvo dejanje evangelizacije. Morda se bodo ta vprašanja porodila mnogim nekristjanom, ki še niso slišali za Kristusa, morda že krščeni, ki so pozabili nanj, morda tistim posameznikom, ki sicer živijo v krščanskem svetu, vendar po povsem nekrščanskih načelih, ali pa morda osebam, ki iščejo, ne brez trpljenja, nekaj ali Nekoga, ki ga slutijo pa mu ne vedo imena.

In porajala se bodo vedno bolj nova vprašanja, bolj poglobljena in bolj obvezujoča. Vzbuja jih bo to naše pričevanje - ko smo prisotni, ko sodelujemo, ko smo solidarni -, kar je bistven in praviloma prvi korak evangelizacije. Vsi kristjani smo poklicani za to pričevanje in lahko, upoštevajoč te vidike, tudi postanemo pravi oznanjevalci. Tu moramo poudariti našo veliko odgovornost do prišlekov iz drugih kultur in ver.

21) Pričevanje besede življenja

Vse skupaj pa ostane prej ali slej nezadostno, kajti še tako lepo pričevanje se na daljši rok izkaže za nezmožnega, če ni razsvetljeno in utemeljeno – kot pravi sveti Peter: »Vselej bodite vsakomur pripravljeni odgovoriti, če vas vpraša za razlog upanja, ki je v vas« (1 Pet 3,15) - ter razloženo z jasnimi in nezmotljivimi oznanili Jezusa Kristusa. Veselo oznanilo, ki ga razglašamo s svojim življenjskim pričevanjem, bomo prej ali slej morali podkrepiti tudi z Besedo življenja. Ni resnične evangelizacije brez razglašanja imena, znamenj, življenja, obljub in misterija Jezusa iz Nazareta – Sina božjega.

Zgodovina Cerkve se od Petrovega govora na Binkoštno jutro naprej meša in prepleta z zgodbo tega oznanila. Na vsaki novi etapi človeške zgodovine, ima Cerkev veliko skrb, ko želi evangelizirati. Koga poslati oznanjati Jezusovo skrivnost? V kakšnem jeziku oznanjati to skrivnost? Kaj storiti, da bo prišla na pravo mesto, in da jo bodo slišali vsi, ki jo morajo slišati? To oznanjevanje – kerigma, pridiganje ali kateheze – zavzema precejšen del evangelizacije in je pogosto sinonim zanjo. V resnici pa je samo eden izmed njenih vidikov.

22) Dinamika evangelizacije

Oznanilo ne more pridobiti polne vrednosti brez privolitve (sprejetja) v srcu tistega, ki je oznanilo prejel, ga torej slišal, razumel in privzel. Sprejemanje resnic, ki jih je razodel Gospod, je milostni dar. Še večja milost pa je sprejeti življenjski program (večno življenje), ki ga priporoča: odločitev za božje kraljestvo, to je za »novi svet«, za novo stanje stvari, za nov način bivanja, življenja, življenja skupaj, ki ga evangelij začenja. Tako sprejemanje, ki ne sme ostati abstraktno in neutelešeno, se konkretno razodene z vidnim vstopom v občestvo verujočih. Tako torej tisti, katerih življenje se je spremenilo, vstopijo v občestvo, kar je samo po sebi znamenje spreobrnjenja in novega življenja: to je Cerkev, vidni zakrament odrešenja (Lumen gentium 1, 9,48; Gaudium et spes 42,45; Ad gentes 1,5). Vstop v cerkveno skupnost pa se bo na svoj način nadaljeval in razvijal z mnogimi drugimi znamenji znotraj Cerkve. Tisti, ki sprejema evangelij kot besedo, ki odrešuje (prim. Rim 1,16; Kor 1,18), razume pod pojmom dinamike evangelizacije zakramentalno držo pripadnosti Cerkvi in prejemanju zakramentov. To je edino, kar potrjuje in ohranja to pripadnost, sprejeto po milosti, ki jo zakramenti posredujejo.

Vprašanja za razmišljanje in pogovor v bratstvu:

- 1) Kaj za Cerkev pomeni »evangelizirati«?
- 2) Zakaj je potrebno evangelizirati kulture? Na kakšen način se lahko zgodi inkulturacija evangelija?
- 3) Na kakšen način lahko Frančiškovi bratje in sestre evangelizirajo osebe, posebno tiste, ki so bili krščeni pa ne prakticirajo življenja po veri, ali tiste, ki iščejo smisel svojega življenja? Kako nas pri tem lahko navdihuje zgled svetega Frančiška?

Tema II: DUHOVNOST IN DRUŽBENI NAUK CERKVE

Nedelja Božjega usmiljenja, beatifikacija Janeza Pavla II

Komentar, povzetek in vprašanja: p. Amando Trujillo - Cano, TOR

Nedelja 1. maja 2011 bo ostala v spominu vseh katoličanov in mnogih drugih: papež Benedikt XVI bo v baziliki svetega Petra za blaženega razglasil svojega predhodnika Janeza Pavla II. Mesto Rim ga je videvalo in poslušalo 26 let in 168 dni, ko je v njem opravljal svoje izjemno apostolsko poslanstvo. V tem obdobju je papež blagega spomina na svojih 104 mednarodnih potovanjih obiskal 129 držav, znotraj Italije je na 146 potovanjih obiskal 259 mest in vasi, na vseh teh poteh je prepotoval razdaljo, kot da bi 29-krat obkrožil Zemljo. Izbran datum za to slovesnost je Praznik Božjega usmiljenja (II. velikonočna, tudi bela, nedelja), ki ga je Janez Pavel II razglasil 30. aprila 2000 ob priložnosti kanonizacije poljske sestre Marije Faustine Kowalske. Papež je umrl 2. aprila 2005 na vigilijo tega praznika. V pridigi med sveto mašo pri tej kanonizaciji je razmišljal o poteh božjega usmiljenja kot o osrednji temi Božje besede za zadnje dni velikonočne osmine. Samo po sebi umevno je pri tem izpostavil tudi nekatere izredne duhovne izkušnje sestre Faustine. Med drugim je rekel:

»Pomembno je torej, da v sebi preiščujemo sporočilo božje besede na to 2. velikonočno nedeljo, ki se bo odslej dalje imenovala »Nedelja božjega usmiljenja«. Kot bi današnja liturgija z različnimi berili želela opisati to pot usmiljenja, ko na novo vzpostavlja vsakogar v odnos do Boga, obenem pa med ljudmi spodbuja nove odnose bratske solidarnosti. Kristus nas uči: » ni dovolj samo, da človek sprejema in je deležen božjega usmiljenja, poklican je tudi, da »uporablja« usmiljenje do drugih: Blagor usmiljenim, kajti usmiljenje bodo dosegli« (Mat 5,7).

V nadaljevanju je nakazal mnogo poti usmiljenja, ki ne odpušča samo grehov, ampak tudi prihaja ljudem na pomoč v različnih potrebah. Jezus se je priklonil pred vsako človeško revščino: materialno ali duhovno. Svoje sporočilo usmiljenja je nadaljeval z gesto svojih rok iztegnjenih proti trpečemu človeku, kot bi nas hotel združiti. Skrita za zidovi samostana Lagiewniki v Krakovu, je sestra Faustina s svojim življenjem in sporočilom vsem kontinentom zapela čudovito pesem božjemu usmiljenju: Misericordias Domini in aeternum cantabo. (Iz homilije svetega očeta Janeza Pavla II v papeški kapeli ob razglasitvi sestre Marije Faustine Kowalske za blaženo, nedelja 30. april 2000).

Karol Jozef Wojtila je slaven zaradi toliko razlogov, da je v tem kratkem razmišljanju nemogoče vse zajeti. Ker v tem delu mesečnih tem za trajno vzgojo želimo pojasnjevati odnos med krščansko duhovnostjo in družbenimi prizadevanji bratov in sester v FSR, si priključimo v spomin papežev prispevek k nastanku Družbenega nauka Cerkve in nekatera njegova sporočila naslovljena na mednarodni svet FSR (CIOFS).

Kar se tiče njegovega prispevka k razvoju katoliškega družbenega nauka, je treba navesti njegove družbene enciklike, ki so postale osrednji temelj tega procesa. Njegova prva družbena enciklika z naslovom Laborem Excerens (Človeško delo) je izšla 1981. Govori o dostojanstvu in pravicah delavcev in je bila izdana ob 90. obletnici enciklike Rerum Novarum papeža Leona XIII. Druga socialna enciklika Sollicitudine Rei Socialis (O družbenih vprašanjih) je bila natisnjena leta 1987 ob 20. obletnici Populorum Progressio Pavla VI. Tretja enciklika te vrste je bila Centesimus Annus (Sto let) in je izšla leta 1991 ob 100. obletnici Rerum Novarum.

Analizirala je družbene razmere v luči padca komunizma. Izmed ostalih je treba navesti še 11. encikliko, imenovano *Evangelium Vitae* (Evangelij življenja), napisano leta 1995, ki obravnava splav, evtanazijo, raziskave z zarodki in druge atentate na človeško življenje, obenem pa tudi njegovo svetost in dostojanstvo. Kar se tiče odnosov Janeza Pavla II s FSR moramo spomniti, da so njegova srečanja z mednarodnim vodstvom prinesla pomembne spodbude, kako poiskati načine za udejanjanje poklicanosti članov FSR v Cerkvi in svetu danes. Članom generalnega sveta FSR je leta 1982 med drugim povedal:

»Zaradi evangeljskih, pa tudi občečloveških vrednot, ki so v tesni zvezi z njimi, prisotne so v istem Vodilu, rezkega značaja so, se zbirate kot državljani te zemeljske domovine in istočasno kot kristjani; trudite se, da bi bili v tej družbi in času sol in kvas, ker čutite, da ste sem poklicani, da ste tu doma, da je tu vaše mesto. Zavedajte se, da je v vas po krstu svečeniški dar; ohranjajte ga, da vam nihče ne bo mogel preprečiti, da bi vstopili v vsako zemeljsko realnost, družbeno, človeško, in da bi pri tem ne bi mogli ohranili svojega bistva in poklica razdajati vsem stvarjem svojo krščansko in človeško dušo. Sprejmite moje povabilo namenjeno vsem ljudem dobre volje, kajti po človeškem delu se spozna njegovo dostojanstvo pred Bogom in v sedanjih nevarnih okoliščinah lahko vsakdo z dejanji vrednimi človeka izpolni samega sebe in tako sodeluje pri nadaljevanju stvarjenja in za dobro vsega sveta«. (Besede Janeza Pavla II članom generalnega sveta FSR 27. septembra 1982).

Spomnimo se še nekaterih njegovih spodbud namenjenih generalnim kapitularjem FSR leta 2002:

»Od FSR Cerkev pričakuje eno in samo eno: veliko pomoč v prid gradnje božjega kraljestva v svetu danes. Cerkev želi, da bi bil vaš Red model (vzor) za organsko skupnost, urejeno in karizmatično na vseh nivojih, tako da bi se lahko predstavila svetu kot »občestvo ljubezni« (Vodilo FSR 26). Cerkev pričakuje od vas, Frančiškovi bratje in sestre v svetu, da boste pogumno in usklajeno pričevali za svoje krščansko in frančiškansko življenje usmerjeno v izgradnjo bolj bratskega in evangeljskega sveta ter tako uresničevali božje kraljestvo... Če vas pri vaših naporih za dosego popolnosti v svojem svetnem stanu resnično vodi Sveti Duh, je to prava smer nasprotna tisti, ki se zadovolji s povprečnim življenjem po minimalistični etiki in »površinskem« verovanju. Potrebno se je z vsem prepričanjem zavzemati za visoka merila pravega krščanskega življenja, k čemur sem vernike povabil ob koncu Velikega jubileja leta 2000. (govor Janeza Pavla II udeležencem Generalnega kapitlja FSR 22. novembra 2002)

Kompendij družbenega nauka Cerkve (545-548)

Duhovnost krščanskih laikov - Modro delovanje

Nadaljujemo s predstavitevijo 12. poglavja Kompendija družbenega nauka Cerkve, ki ima naslov: Družbeni nauk in delovanje Cerkve. Obdelali bomo člene 545 do 548, ki vsebujejo Duhovnost krščanskega laika in Modro delovanje. Oboje se dobro vklaplja v to, kar smo maloprej rekli o Janezu Pavlu II in njegovem družbenem poučevanju Cerkve ter njegovih spodbudah naslovljenih na FSR. Povezal je vero z zemeljsko resničnostjo, evangeljske vrednote z človeškimi vrednotami, svečeniški dar laikov z njihovim družbenim poslanstvom. Ob pomoči poglobljenih teoloških razprav in temeljitih družbenih analiz je definiral to, kar Kompendij imenuje »pristna laična duhovnost«. Njegovi, v Božjem kraljestvu, ukoreninjeni naperi za mir, za bolj človeško življenje, za družino, za solidarnost, za svobodo in za družbeno pravičnost, predstavljajo očarljivo pričevanje njegove goreče želje, da bi dovolili Kristusu, da v vsej polnosti vstopi v življenja kristjanov, v Cerkev in v svet.

Duhovnost krščanskega laika

(545) Krščanski laiki so poklicani k oblikovanju pristne laične duhovnosti, ki jih bo kot nove ljudi, potopljene v božjo skrivnost, in kot člane družbe prerodila v svetnike in posvečevalce. Takšna duhovnost zida svet po Jezusovem Duhu: usposablja za gledanje onstran zgodovine, ne da bi se ji odtujila; goji vročo ljubezen do Boga, ne da bi odtrgala pogled od bratov, ki jih celo vidi tako, kakor jih vidi Gospod, in tako ljubi, kakor jih ljubi on. To je duhovnost, ki ne trpi ne intimističnega spiritualizma ne družbenega aktivizma in se zna izražati v živahni sintezi, ki daje človeškemu bivanju enotnost, pomen in upanje, čeprav je to

bivanje zaradi mnogih in različnih razlogov protislovno in razdrobljeno. Navdihnjeni s to duhovnostjo lahko krščanski laiki »kakor kvas od znotraj prispevajo k posvečenju sveta in tako predvsem s pričevanjem svojega življenja in z žarom svoje vere, upanja in ljubezni razodevajo Kristusa drugim.

(546) Krščanski laiki morajo svoje duhovno in moralno življenje krepiti z zorenjem v pristojnostih, ki so potrebne za opravljanje družbenih obveznosti. Poglobljanje notranjih spodbud in privzemanje sloga, ki je lasten prizadevanju na družbenem in političnem polju, sta sadova razgibane in trajne vzgoje, osredotočene predvsem na vzpostavljanje sožitja med zapletenim življenjem in vero. Po izkušnji verujoči namreč »ne morejo živeti dveh vzporednih življenj: z ene strani tako imenovano 'duhovno' življenje z njegovimi vrednotami in izkustvi; z druge strani pa tako imenovano 'svetno' življenje, torej življenje v družini, na delovnem mestu, v družbenih odnosih, v političnih in kulturnih dolžnostih«.

Modro delovanje

(547) Krščanski laik mora delovati v skladu z zahtevami, ki mu jih narekuje modrost. Ta krepost nas usposablja, da lahko ob vsako okoliščini ločimo resnično dobro in izberemo primerna sredstva, da ga dosežemo. Z njeno pomočjo pravilno uporabljamo moralna načela za posamezne primere. Modrost se členi na tri stopnje: pojasnjuje razmere in jih vrednoti, navdihuje odločitve in spodbuja k delovanju. Za prvo stopnjo je značilno razmišljanje in posvetovanje, da bi pretehtali dokaze in povprašali za potrebna mnenja; za drugo je značilno vrednotenje analize in presojanje stvarnosti v luči božjega načrta; tretja stopnja, stopnja odločitve, se opira na prvi dve, ki ji omogočata opredeljevanje o tem, kar je treba storiti.

(548) Modrost nas usposablja, da usklajene odločitve sprejemamo z realizmom in s čutom odgovornosti za posledice lastnega ravnanja. Precej razširjeno gledanje, ki istoveti modrost s prekanjenostjo, koristoljubnim računom, z nezaupanjem ali tudi bojzljivostjo in neodločnostjo, je daleč od pojmovanja te kreposti. Ta je lastna praktičnemu razumu, ki pri odločitvah, ki jih je treba sprejeti, pomaga s preudarkom in pogumom. Tako se ta krepost spreminja v merilo za druge kreposti. Modrost potrjuje dobro kot dolžnost in razkriva način, s katerim se človek odloča, da bo to dolžnost izpolnil. Modrost je končno krepost, ki – ob stvarnem poznavanju okoliščin in v pravilnem ravnanju volje, ki vodi do odločitve – terja zrelo mišljenje in odgovornost.

Vprašanja za razmišljanje in pogovor v bratstvu:

- 1) Kako kot član FSR udejanjaš usmiljenje v svojem življenju?
- 2) Kaj te najbolj nagovarja v pozivu Janeza Pavla II »bodite kvas v zemeljski resničnosti« ?
- 3) Kako bi opisal »pristno laično duhovnost« ?